

JANEZ VAJKARD VALVASOR

Katero je najbolj znano delo J. V. Valvasorja? Napišite tako nemški kot slovenski naslov.

1. Koliko knjig obsega zgoraj omenjeno delo? V koliko zvezkov so te knjige zvezane?

2. Kaj je vsebina tega dela? Popis česa prinaša to delo?

3. Zakaj ima to delo izjemno znanstveno vrednost?

4. Kaj najdemo v knjigah?

5. Ali so bile Valvasorjeve knjige pomembne že ob izidu? Kje so bile razstavljene?

6. Kaj je zanimalo Valvasorja?

7. Na podlagi česa (tj. katere študije) je Valvasor postal član Kraljeve družbe v Londonu?

V zadnjih letih se ocena poreformacijskega oziroma baročnega obdobja nekoliko spreminja. Veliko jih na primer izjemno visoko ceni vrhunskega baročnega pridigarja in pisatelja Janeza Svetokriškega. Kulturna zgodovina bolj upošteva tudi domača dela v latinskem in nemškem jeziku.

Pri tem se zlasti poudarja dela potomca Bergamašev J. V. Valvasorja. Med njimi naj omenimo *Topographia Ducatus Carniolae modernae* (1679), *Theatrum mortis humanae tripartitum* (1682), *Topographia archiducatus Carinthiae antiquae et modernae completa* (1688) in zlasti monumentalno delo *Die Ehre des Herzogthums Crain* (1689). Zadnje delo v 15 knjigah, zvezanih v štiri obsežne zvezke velikega formata, prinaša izjemno obsežen domoznanski popis dežele Kranjske. Ker je avtor uporabljal tudi izvorno arhivsko gradivo, ki se do danes ni ohranilo, ima tudi izjemno znanstveno vrednost za skoraj vse humanistične in celo naravoslovne znanosti. V knjigah so čudoviti bakrorezi iz njegove delavnice na gradu Bogenšperk, ki so pogosto prve upodobitve naših krajev. V njej je imel zaposlene domače in tuje risarje ter bakrorezce. Predstavljajo ne le kakovostno slikovno informacijo, ampak omogočajo tudi primerjalne študije s poznejšimi in z današnjimi razmerami. Valvasorjeve knjige so bile že ob izidu nekaj pomembnega in so jih že takrat razstavili na knjižnem sejmu v Frankfurtu.

PRESIHajoČE
CERKNIŠKO
JEZERO
JE BILO STOLETJA
NAJVEČJA
NARAVNA
ZNAMENITOST
NAŠIH KRAJEV.
(NARODNI MUZEJ SLOVENIJE,
FOTO TOMAŽ LAUKO)

102

Valvasorja so zanimalo vse znanosti. Še danes stoji poleg šentjakobske cerkve v Ljubljani Marijin kip, ulit po njegovi tehnologiji. Leta 1687 je na podlagi študije o presihajočem Cerknškem jezeru postal član Kraljeve družbe v Londonu. Ta nenavaden naravni pojav je postal tako prva mednarodna znamenitost slovenskega ozemlja, ki so jo v naslednjih desetletjih obiskovali številni znanstveniki in popotniki.